

General | | Actualitzat el 25/01/2022 a les 12:00

Quins són els grans reptes per als mestres del futur?

Professionals expertes en pedagogia i educació responen la pregunta

[inicicentrareport]La figura del/la **mestre/a** ha evolucionat molt en els últims anys. Els professors que recorden els nostres pares i mares no tenen res a veure amb els que són avui a les aules amb els nostres fills. Hem passat d'una **educació autoritària** a uns models de pedagogia que treballen **l'empatia, la diversitat i l'aprenentatge transversal i competencial**. Per endavant, encara, moltes assignatures pendents per intentar donar resposta als canvis constants que tenen lloc a la nostra societat.

Quins són els principals reptes per als mestres del futur? Ens els resumeixen persones expertes en pedagogia i educació de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC):

[GotaVerdaPle] **Primer repte: ensenyar a pensar més que ensenyar a repetir**

"En el procés de democratització del nostre país i de les escoles, l'abordatge dels models educatius ha anat canviant cap a una mirada d'ensenyament crítica i oberta, per crear generacions futures amb eines que els permetin desenvolupar-se lliurement des d'un punt de vista personal, intel·lectual i social", explica Nadia Ahufinger, directora i professora del màster universitari de Dificultats de l'Aprenentatge i Trastorns del Llenguatge i professora del grau d'Educació Primària de la UOC. Per a Ahufinger, "el consumisme desbordat de la societat actual, enfocada a produir, fa que es demani a les escoles que siguin un búnquer per protegir els infants de la societat".

[GotaVerdaPle] **Segon repte: el reconeixement de la seva figura**

Va haver-hi un temps en què els professors eren figures respectades fins a la veneració, les opinions dels quals no admetien crítiques. "Aquells que eren anomenats el mestre, el senyor professor, la senyora professora o senyor o senyora seguits del nom, i que els actuals mestres recorden amb certa enveja, podrien seguir fent classes a les escoles d'avui", explica Sylvie Pérez, professora dels Estudis de Psicologia i Ciències de l'Educació de la UOC.

Però el profund canvi social de les últimes dècades demana una altra mena de professors: "Un mestre ara necessita coneixements tecnològics i una gran flexibilitat i empatia per poder fer front a una complexitat més gran." Entre els nous reptes dels professors del segle XXI, ràtios altes d'alumnes (no més altes que abans, però segueixen sent altes), prioritzar el desenvolupament competencial, entendre com l'accés al coneixement és universal i lliure, i poder-ho fer en col·laboració i cooperació amb altres professionals de l'educació i amb la mateixa família. I tot això sense deixar d'escoltar l'alumne.

Queda cada vegada més enrere el rol de figura autoritària del professor en el passat enfront de l'actual, més igualitari: "Aquest paradigma va anar canviant cap a la idea que el mestre havia de relacionar-se de manera més horitzontal amb els infants, passant de la transmissió de coneixements a l'acompanyament en l'aprenentatge", comenta Ahufinger.

Hi ha una altra qüestió al voltant del reconeixement de la figura del professor: l'altíssim percentatge de dones enfront d'homes, especialment en les primeres etapes. Un estudi de l'INE del 2018 sobre dones en el professorat xifra el percentatge de professores en educació infantil en el 97,6 %; a primària són el 82 %; a secundària, el 59,1 %, i la xifra només baixa per sota del 50 % en

ensenyaments universitaris, artístics i esportius. "Una de les raons per les quals aquest treball no es reconeix ni es valora com mereixeria és perquè està altament feminitzat", explica Nadia Ahufinger, que insisteix a referir-se al col·lectiu com a professores i no com a professors. Els treballs exercits per dones es consideren, reconeix, com "menys vàlids i importants".

[GotaVerdaPle] **Tercer repte: les noves tecnologies a les escoles**

Les TIC han ajudat a facilitar metodologies col·laboratives amb els alumnes i "afavoreixen en general un clima de més motivació i participació", comenta Sylvie Pérez. Però això, al seu torn, implica que el professorat estigui en procés d'actualització permanent, la qual cosa se suma als reptes del professor del segle XXI per diversos motius.

D'una banda, cal anar un pas per davant de les demandes de la societat i, de l'altra, aquesta actualització ha d'estar promoguda pels respectius governs. A més, s'ha de combinar la immersió en les TIC de l'alumnat amb l'educació en l'ús responsable de les tecnologies. Finalment, les expertes consideren que hi ha alumnes en situació de vulnerabilitat que no hi tenen el mateix accés i es crea així una nova bretxa digital.

Més enllà dels continguts, "cal ensenyar a accedir de forma crítica i útil als continguts i treballar-hi", explica Sylvie Pérez. L'informe elaborat per UNICEF "Niños en un mundo digital" alerta dels múltiples perills de la permanent connectivitat en els més petits. "Ha provocat que el professorat hagi de treballar per incloure aquestes noves eines en el procés d'aprenentatge dels infants, alhora que han de treballar per posar-los uns límits i ensenyar-los a fer-ne un bon ús, cosa que no es treballa prou de portes enfora", comenta Ahufinger sobre aquesta paradoxa.

[GotaVerdaPle] **Quart repte: inclusió i diversitat**

En aquest canvi social de les últimes dècades també hi ha les diversitats de tota mena, i el professorat necessita estar preparat per a la seva inclusivitat. "Incloure les diversitats, les desigualtats i les grans dificultats", diu Sylvie Pérez, són matèries en les quals els professors s'han d'esforçar. "Cal treballar perquè les escoles es converteixin en espais inclusius per a tot l'alumnat i que garanteixin, especialment, la presència, participació i progrés d'aquells que es troben en desavantatge educatiu, sigui perquè tenen una discapacitat o malaltia, perquè es troben en una situació econòmica desfavorida, per falta de coneixement de la llengua?", afegeix Ahufinger. En aquest sentit, les noves maneres d'ensenyar l'alumnat es van imposant en nous projectes educatius.

[GotaVerdaPle] **Cinquè repte: acompanyar, no només transmetre**

S'han acabat aquelles classes en què un mestre transmetia el seu saber a l'alumne, de dalt a baix. Ara la tasca del professorat del futur es complementa amb un procés d'acompanyament. Potser aquesta figura de "persona adulta que acompanya en un procés d'aprenentatge", diu Ahufinger, és un altre dels obstacles perquè al professorat se'l vegi avui com a persones que no necessiten saber gaires coses.

Pérez aprofundeix en com la posició d'autoritat del mestre, si bé continua estant regulada per un marc normatiu, "actualment necessita ser reconeguda pels alumnes i consentida per ells, així com pels seus familiars", però afegeix que cal no confondre "l'autoritat amb el poder".

Acompanyament, orientació i tutoria són transversals a la transmissió de coneixement. Ara, explica Pérez, els professors "han de saber generar l'autonomia completa de l'alumne a través del coneixement, i també del saber viure en societat, compartint normes, regles?".

[GotaVerdaPle] **Sisè repte: la implicació de pares, mares i altres agents**

Enfront del professor tradicional, el del segle XXI ha d'incorporar al seu dia a dia el treball amb pares i mares, d'una banda, i amb altres agents educatius externs, de l'altra. "La posició de les famílies és diferent des de fa anys", recalca Sylvie Pérez. "L'accés a l'educació dels pares actuals, entre molts altres factors socials, contribueix a una necessària corresponsabilitat dels aprenentatges dels nens i joves." Nadia Ahufinger aporta una altra visió més: "Les escoles han dut a terme processos d'obertura molt importants perquè les famílies siguin participants de les decisions que es prenen als centres i formin part de la comunitat educativa."

Però, és positiva o negativa, aquesta incorporació de pares i mares en el procés? Per a Ahufinger, "és important determinar en quins aspectes ha d'intervenir la família i en quins l'espai s'ha de reservar al professorat. Els pares i mares són i han de ser pares i mares: no hem de demanar-los que també siguin mestres".

[ficientreport]